

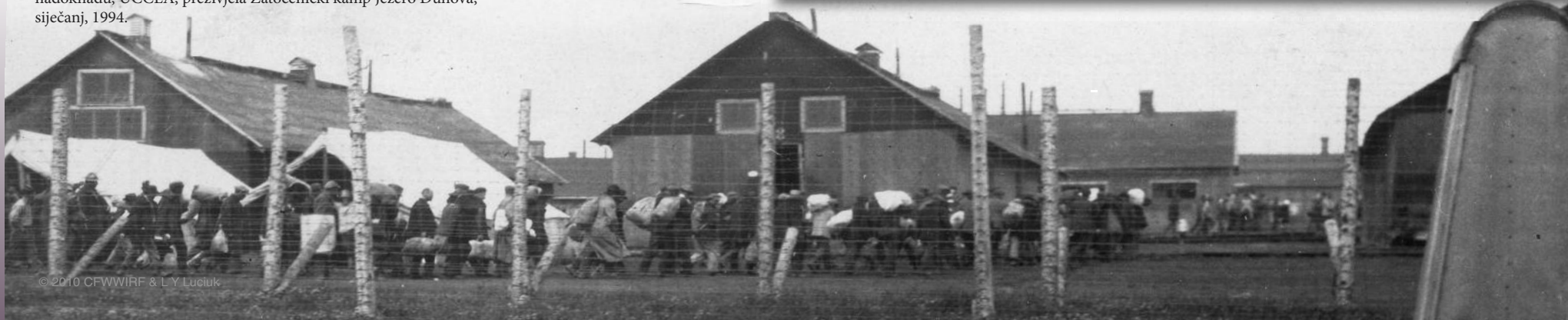

Prve kanadske nacionalne zatočeničke operacije, 1914-1920

Iako nikada nije bilo dokaza o njihovoj nelojalnosti, tisuće Ukrajinaca i ostalih istočnih Europljana bilo je nepotrebno zatočeno i prisiljeno na teški rad u 24 zatočeničkih kampova smještenih u graničnim dijelovima Kanadske unutrašnjosti za vrijeme Prve kanadske zatočeničke operacije. Na tisuće ostalih označenih kao “neprijateljski stranci” bili su obvezani nositi dokumente i redovito reportirati na policiju. Mnogi su također bili podvrgnuti ostalim, od strane države nametnutim sankcijama i poniženjima, uključujući oduzimanje prava glasa, ograničenje slobode govora, slobode kretanja i povezivanja. Također su uzimali prvo da ih deportiraju i konfisciraju ono malo stvari što su posjedovali, od čega mnogo toga nikada nije bilo vraćeno. Unatoč upozorenjima Britanskog ureda vanjskih poslova Ottawi da su ti istočni Europljani “prijateljski stranci”, i da im treba dati “povlašteni tretman”, oni su se na to oglasili. Odrasli, djeca i žene nisu patili zbog nečega sto su oni skrivili, nego zbog svog porijekla i odakle su došli.

“Ja sam bila samo jedna od tisuće kanadskih Ukrajinaca prikupljenih i označenih kao ‘neprijateljski stranci’ te zatvorenih u koncentracijske kampove između 1914.-1920. Tada sam bila samo šest godina stara i rođena u Kanadi. Živjela sam u Montrealu s mojim roditeljima, bratom Johnom i sestrama Anne i Nellie. Nellie se rodila u Quebec-u. Bila je smo dvije i pol godine kad smo je pokopali u blizini Zatočeničkog kampa Jezero Duhova. Kanadski Ukrajinci nisu bili nelojalni. Naše zatočivanje je bilo pogrešan potez. Mi smo bili Kanadani. Svi oni koji su poput mojih roditelja došli iz Ukrajine u Kanadu, došli su tražiti slobodu. Svi su oni bili pozvani ovdje. Također su teško radili i pridonosili dobrobitku ove zemlje, svojom krvlju, znojem i suzama. S puno suza. Što je nama učinjeno bilo je pogrešno. Nitko se nije potrudio zapamtiti sve što je skrivljeno prema nama, i upravo to što se dogodilo nama, nanovo se dogodilo i drugima. Možda je još najveća pogreška u tome što se sve opet ponovilo.”

Mary Manko Haskett, potpredsjednica Nacionalnog Kongresa za nadoknadu, UCCLA, preživjela Zatočenički kamp Jezero Duhova, siječanj, 1994.

“Mi dolje potpisane Ukrajinke i Austrijanke želimo skrenuti pažnju da Vi žene iz Calgary-a i ove provincije uvidite da je naša zemlja prije 73 godine bila podvrgnuta istom tretmanu od strane Austrijske vlade kao što je Belgija bila tretirana od Nijemaca. Mi smo došle u ovu zemlju s namjerom da nam to postane budući dom. Mi nismo špijuni. Tisuće naših muškaraca bori se pod britanskom i ruskom zastavom. Nas su otpustili s posla jer nas smatraju strancima, ali mi smo odani Kanadi. Što ćemo mi raditi ako nemamo posla? Trebamo li umrijeti od gladi ili se trebamo odati porocima? Zašto ne bi žene Calgary-a progovorile za nas?”

Annie Berlin, Olga Kranoka, Mary Kaskin, Mary Zebrowska, Dinah Dobrizka, Mary Zech, Annie Crashiski, Mary Prolowsky, Mary Antonowski, Mary Prochkin, Olga Diskin, Mary Broshka 29. veljače, 1917. godine, objavljeno u “The Calgary Daily Herald”.

Kanadska Zaklada za zatočeničke Prvog svjetskog rata

U konzultaciji s predstavnicima kanadskih Ukrajinaca, Kanadska je vlada 2008. godine osnovala Zakladu za zatočeničke Prvog svjetskog rata (www.intermentcanada.ca). Osnovano je Darovateljsko vijeće koje je uključilo različite etnokulturalne zajednice što su bile oštećene u akcijama zatočivanja, na način da podupru obrazovanje i sačuvaju uspomenu na zatvorenike i napose da budu na oprezu kad je u pitanju obrana civilnih sloboda i ljudskih prava u vrijeme domaćih i internacionalnih kriza.

Prve kanadske nacionalne zatočeničke operacije, 1914-1920

“Postoji mogućnost da ako ovaj zakonski prijedlog (Zakon o izborima u vrijeme rata, 1917.) postane zakon, optuženi “stranci” i kao takvi “prinarođeni” Kanđani, će tiho podnositi sve što im je nametnuto, ali će u svojim srcima imati posijano sjeme gorčine koje nikada neće iščeznuti. Osoba čije je dostojanstvo bilo pogaženo, i koja je bila izdvojena i ponižavana na nacionalnoj osnovi uvijek će to pamtiti i prije ili kasnije to će se morati ispraviti.”

Citirano u “Daily British Whig”, Kingston, 8. rujna, 1917. godine

Prve kanadske nacionalne zatočeničke operacije, 1914 -1920

Lokacija kampa	Datum otvaranja	Datum zatvaranja	Opis
Montreal, Quebec	13 kolovoz 1914	30 studeni 1918	Imigracijska dvorana
Kingston, Ontario	18 kolovoz 1914	3 studeni 1917	Utvrdna Henry
Winnipeg, Manitoba	1 rujan 1914	20 srpanj 1916	Utvrdna Osborne Vojarne & Utvrda Garry
Halifax, Nova Scotia	8 rujan 1914	3 listopad 1918	Citadela
Vernon, British Columbia	18 rujan 1914	20 veljače 1920	Zgrada provincijske vlade
Nanaimo, British Columbia	20 rujan 1914	17 rujan 1915	Zgrada provincijske vlade
Brandon, Manitoba	22 rujan 1914	29 srpanj 1916	Zgrada za izlozbe
Lethbridge, Alberta	30 rujan 1914	7 studeni 1916	Zgrada za izlozbe
Petawawa, Ontario	10 prosinca 1914	8 svibnja 1916	Kamp Milita
Toronto, Ontario	14 prosinca 1914	2 listopad 1916	Vojarna Stanley
Kapuskasing, Ontario	14 prosinca 1914	24 veljače 1920	Drvnare
Niagara Falls, Ontario	15 prosinca 1915	31 kolovoz 1918	Oružarnica
Beauport, Quebec	28 prosinca 1914	22 lipnja 1916	Oružarnica
Spirit Lake, Quebec	13 siječnja 1915	28 siječnja 1917	Drvnare
Sault Ste Marie, Ontario	3 siječnja 1915	29 siječnja 1918	Oružarnica
Amherst, Nova Scotia	17 travnja 1915	27 rujan 1919	Čeličana, Malleable
Monashee-Mara Lake, British Columbia	2 lipnja 1915	29 srpanj 1917	Šatori i drvnare
Fernie-Morrissey, British Columbia	9 lipnja 1915	21 listopad 1918	Iznajmljeni smještaj
Banff-Cave & Basin, Alberta	14 srpanj 1915	15 srpanj 1917	Zgrada Dominionkog parka
Castle Mountain, Alberta			Šatori u Castle Mountain
Edgewood, British Columbia	19 kolovoz 1915	23 rujan 1916	Drvnare
Revelstake-Field-Otter, British Columbia	6 rujan 1915	23 listopad 1916	Drvnare
Jasper, Alberta	8 veljače 1916	31 kolovoz 1916	Zgrada Dominionkog parka
Munson, Alberta-Eaton, Saskatchewan	13 listopad 1918	21 ožujak 1919	Automobili u posjedu ZeljeŽnice
Valcartier, Quebec	24 travnja 1915	23 listopad 1915	Kamp Milita

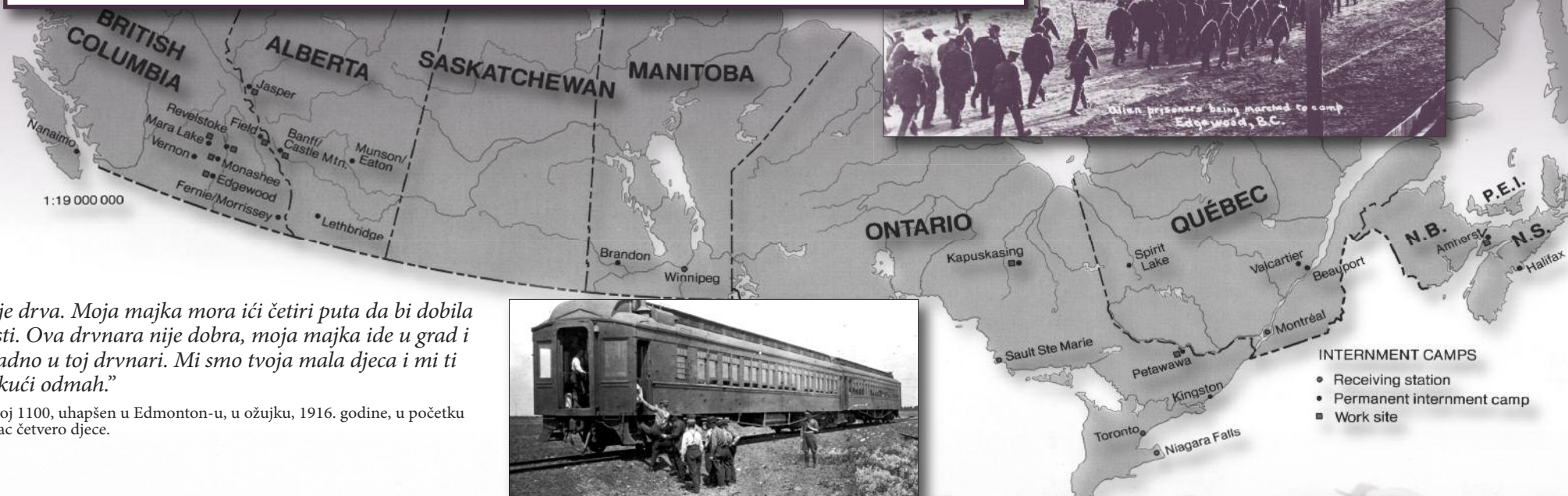
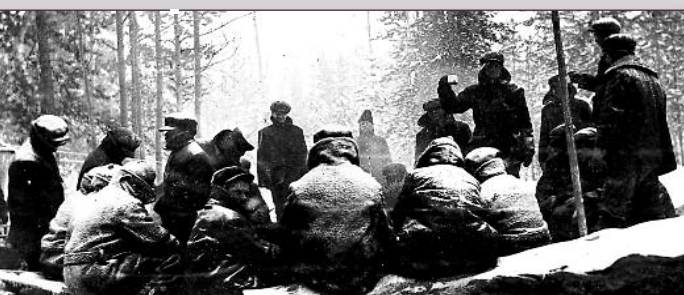

“Strah je jedina agencija na koju se može osloniti da ih drži u granicama zakona i ja nemam sumnje da ako Dominijska Vlada nastavi s postupcima koje je dosada primjenjivala, stranci će uskoro biti smekšani i bit će ih jednostavnije kontrolirati baš kao i stado ovaca.”

Gospodin Hugh MacDonald, u pismu upućenom Preuzvišenom A. Meighen, 3. srpnja, 1919. godine.

“Uvijeti su ovdje jako skromni, tako nećemo jos dugo preživjeti, jer ne dobivamo dovoljno hrane – gladni smo kao psi.”

Pismo Nika Olinyka, broj 98, Castel Mountain, Alberta, svojoj ženi.

“Moj dragi oče! Mi nemamo ništa za jesti i nitko nam ne daje drva. Moja majka mora ići četiri puta da bi dobila nešto za jesti. Puno je bolje biti s tobom, jer smo imali što jesti. Ova drvnara nije dobra, moja majka ide u grad i ja moram ići s njom i ja ne idem u školu po zimi. Tako je hladno u toj drvnari. Mi smo tvoja mala djeca i mi ti ljubimo ruke moj dragi oče. Doviđenja moj dragi oče. Dođi kući odmah.”

Katie Domytryk, 9 godina. Pismo je primljeno od H. Domytryk, zatvorenik broj 1100, uhapšen u Edmonton-u, u ožujku, 1916. godine, u početku zatočen u Letterbridge, a kasnije prebačen u Zatočenički kamp Spirit Lake. Otac četvero djece.

”Zatočeni u kanadskim zatočeničkim kampovima došli su u Dominion – nezavisnu državu u okviru britanske zajednice naroda, kao miroljubivi useljenici i velika većina njih su bili dobronamjerni građani koji su poštovali zakon, od samog početka svoga dolaska, i svaki je pridonosio na svoj način za dobrobit zajednice. Drugim riječima, ti ljudi koji su sada pretvoreni u zatvorenike, u načelu su dobri, čvrsti i bezopasni ljudi, sposobni i spremni za rad, a većina njih također želi postati kanadskim državljanima. Stoga sama zamisao da ih se tretira

poput kriminalaca, posve je oprečna interesima Dominionu, a privremena ušteda, koja bi mogla biti poremećena od isplaćenih placu, ili bolje rečeno džeparca, toliko skromnog da je možda samo 25 centi na dan za cijeli dan teškog rada, i što čak nije isplaćeno njima i njihovim obiteljima u cijelom iznosu, iako se pretvaramo da je tako; posve je nepravedan postupak zbog činjenice da su ti ljudi imali dobre poslove prije svoga zatočenja, i obitelji koje su hranili svojim radom, a koje su sada kažnjene još više nego oni sami. Mogu posvjedočiti

bez trunke sumnje da u ovom trenutku velika većina zatvorenika iz Spirit Lake može biti vraćena svojim kućama i svojim obiteljima, i da bi takav povratak bio mnogo profitabilniji za Kanadu nego prisilno zadržavanje radnika i štrajkača u kampovima.”

Američki konzul G. Willrich upućeno Preuzvišenom Državnom tajniku, Washington, 29. prosinac, 1916. godine.

“Ja bez oklijevanja mogu potvrditi da svaki strani neprijatelj koji je bio zatočen za vrijeme rata još je i danas neprijatelj, baš kao što je bio za vrijeme rata i da ova Vlada ima obavezu deportirati svakoga stranca u našem Dominionu prvom prilikom... Stočni brodovi su dovoljno dobri za njih.”

Herbert S. Clements, Zastupnik u Parlamentu za Kent West, Ontario. 24. ožujak, 1919.

Za više informacija:

www.internmentcanada.ca

ili kontaktiraj

Kanadska Zaklada za zatočeničke Prvog svjetskog rata

202-952 Main Street, Winnipeg, Manitoba, Canada R2W 3P4

1-866-288-7931